

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 11/2024**

Rīgā, 2024. gada 4. decembrī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2024. gada 13. novembra sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Aivars Pastalnieks, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Aleksandrs Mirlins, Vita Dreijere-Smane

konstatē:

[1] Biedrības valde 2024. gada 7. oktobrī saņēma Raimja Lavrova (turpmāk tekstā – "Sūdzētājs") sūdzību par "Latvijas Radio" (turpmāk tekstā – "Medijs") raidījumā "Pēcpusdiena" 5. augustā iekļauto sižetu (sākums apmēram raidījuma 27. minūtē un 40. sekundē) (turpmāk tekstā – "Sižets") un pēc tā pārraidīšanas portālā "LSM.lv" publicēto raidījuma autores sagatavoto rakstu "Kultūru atšķirība vai nepieņemama rīcība? Austrālijas tūriste sūdzas par Latvijas pirts pakalpojumu"

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/05.08.2024-kulturu-atskiriba-vai-nepienemama-riciba-australij-as-turiste-sudzas-par-latvijas-pirts-pakalpojumu.a563972/>.

[2] Sūdzētājs sūdzas par apzināti nepatiesu izdomājumu tīšu izplatīšanu un neslavas celšanu un informē, ka Sižetā paustas viņu apkaunojošas un viņa reputāciju graujošas ziņas, kuras neatbilst patiesībai un netika pārbaudītas. Žurnāliste veidojusi sižetu, atskaņojot to tiešajā ēterā, paļāvusies uz vienas personas izdomātu stāstu, nepārbaudījusi informāciju un sagrozījusi tās rīcībā esošo citu informāciju tā, ka tā pazemo Sūdzētāju gan kā personību, gan profesionāli un met ēnu uz visu pirtniecības nozari.

[3] Sūdzētājs paskaidro, ka Sižetā vēstīts, ka viņš kā pirtnieks ārzemju tūristei, kura bija ieradusies pie viņa uz pirts rituālu un kurai pirms tam nav bijusi pirts rituāli un pirts masāžas, ir piedāvājis nevis relaksējošo, bet erotisko masāžu. Sūdzētājs to noliedz un skaidro, ka dažāda veida masāžas ir iekļautas gandrīz visu pirtnieku pirts rituālos; viņš pats sniedz gan holistiskās masāžas (iesildošā, skrubja, slotiņu), gan relaksējošo medus masāžu. Savukārt Sižetā, stāstot par Sūdzētāja sniegto pakalpojumu, iepiti tādi vārdi kā "seksuāls uzbrukums", "uzmācības pilns pirts rituāls", Sūdzētājs saukts vārdā, uzvārdā, nosaukta viņa atrašanās vieta, žurnāliste nav ņēmusi vērā intervētā tūrfirmas pārstāvja, kuras pakalpojumus izmantojusi un kurā vērsusies kliente, lūgumu nekādā gadījumā nepublicēt informāciju ar īstajiem vārdiem, kamēr nebūs noskaidroti notikušā apstākļi. Sūdzētājs pauž bažas, ka kāds tūrisma industrijā strādājošais varētu būt klienti samusinājis sūdzēties. Žurnāliste esot arī sagrozījusi saņemto informāciju un vēl pievienojusi tai savus izdomājumus, lai situācija izskatītos iespējami skarbāka. Tāpat Sūdzētājs norāda, ka žurnāliste ir tam izteikusi apgalvojumus, ka kliente neesot samaksājusi, bet pēc tam, kad Sūdzētājs viņai nosūtījis pierādījumus par tās veiktajiem maksājumiem, vairs neesot bijusi sazvanāma. Sūdzētājs apgalvo, ka kliente bijusi apmierināta ar saņemto pakalpojumu, ko tam apliecinājusi mutiski, gan veicot maksājumu pēc pakalpojuma saņemšanas. Sūdzētājs arī pauž kritiku par to, ka žurnāliste, veidojot šādu sižetu, nav iedziļinājusies, kas ir pirts rituāls; tās mērķis bijis vien izveidot skaļu sižetu.

[4] Sūdzētājs lūdz Biedrību izskatīt Sūdzību.

[5] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt Medija rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[6] Medija atbildē paskaidrots, ka Sižets tapis pēc tam, kad tā rīcībā nonāca informācija par kādas Austrālijas tūristes sūdzību tūrfirmai par nepatīkamu pieredzi pirts rituālā. Tūriste sūdzējusies, ka pēc

kāda pirts rituāla saņēmusi erotiskās masāžas piedāvājumu, un pirtnieks viņai arī vaicājis, vai viņai patīk vīrieši, vai ir draugs. Turpat apgalvots, ka pirtnieks sacījis, ka sievietei nav jāmaksā vairāk nekā jau ir pārskaitīts priekšpamaksā, jo viņš izbaudījis pieredzi kopā ar viņu. Medijs uzskatījis, ka tas liecina par nepieņemamu pieredzi, ar ko Latvijā var saskarties tūristi, un izdevis korespondentei noskaidrot notikušā apstākļus.

Medijs pauž uzskatu, ka tā ziņu dienestam nebija un joprojām nav pamata apšaubīt sievietes izklāstītos faktus, jo viņa tūrisma organizācijā vērsās ar jautājumu, vai tas, ko viņa piedzīvoja, ir uzskatāms par normālu pirts pieredzi Latvijā. Proti, nav saskatāma sievietes motivācija izplatīt apmelojumus par konkrēto pirti.

Medijs informē, ka pēc Sižeta pārraidīšanas korespondentei izdevies sazināties ar tūristi, un šajā saziņā tā apstiprināja savā sūdzībā teikto, tomēr atteicās no plašākiem komentāriem.

Skaidrojot Sižetā ietverto vārdu izvēli, Medijs skaidro, ka Sižeta pieteikumā izmantotā frāze "uzmācības pilns pirts rituāls" esot atbilstoša sievietes izklāstītajiem faktiem. Komentējot Sižetā izskanējušo frāzi "seksuāls uzbrukums", Medijs uzsver, ka šo frāzi nav teikusi Sižeta autore, bet par notikušo intervētā trešā persona – tūrfirmas pārstāvis: "Ja šī Austrālijas sieviete aizbraukusi atpakaļ uz Austrāliju vai citur jebkur pasaulē, un teiks: "Nu jā, man visur pasaulē ir gājis labi, izņemot Latviju, jo tur pakalpojumu sniedzēji seksuālus uzbrukumus veica un tā tālāk", tad kā tas izskatīsies mūsu tūrisma mārketingam?" Medijs ieskatā teiktais tāpēc nav attiecināms uz notikušo un Sižetā nosaukto Sūdzētāju, bet runā par pakalpojumu sniedzējiem daudzskaitlī un vispārinot.

[7] Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Sižetu un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

levērojot konstatēto,

Ētikas padome secina:

[8] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un pārbaudīt ar Sižetu nodarītos iespējamos aizskārumus, piemēram, goda un cieņas aizskaršanu. Biedrības Ētikas padome Sižetu un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[9] Sižetā pausta arī informācija no tūrisma firmas, ka tā ir pirmā šāda veida sūdzība, kas saistīta ar pirts pakalpojumu.

Sižetā iekļautajā intervijas fragmentā Sūdzētājs norāda uz iespējamām kultūru atšķirībām un pauž viedokli, ka iespējams kliente vispār neesot zinājusi, kas ir pirts, jo Austrālijā zinot tikai saunas, un visdrīzāk arī pārpratusi relaksējošās masāžas piedāvājumu. Savukārt sarunas ar klientu, tā iepazīšana, noskaidrošana kas klientam patīk, nepatīk, vajadzību izzināšana esot daļa no pirts rituāla, jo viņš kā pirtnieks cenšoties arī palīdzēt risināt emocionālas sāpes u. tml.

No Sižeta secināms, ka informācija par notikušo un Sūdzētāju tapusi balstoties vienīgi uz tūristes rakstīto tūrfirmai – pārmetumiem, kurus Sūdzētājs noliedz un skaidro kā pārpratumu.

Sižetā Sūdzētājs tiek nepārprotami asociēts ar seksuālu uzmācību.

Sižets pārraidīts, lai arī tā veidotājai dienas laikā nebija laikā izdevies sazināties ar tūristi, pārbaudīt un noskaidrot faktus.

[10] Ētikas padomes skatījumā Sižetā iztirzātajā notikumā nav saskatāma tāda steidzamība, kas attaisnotu tā pārraidīšanu bez pienācīgas faktu pārbaudes. Situācijā, kad ir divu pušu pretēji viedokļi, jeb vārds pret vārdu, un viena no pusēm tiek saistīta ar nepieņemamu un reputāciju negatīvi ietekmējošu uzvedību un nosaukta vārdā, kritiski svarīga ir faktu pārbaude un informācijas ievākšana un apstiprināšana ne vien nepastarpināti no pirmavota, bet arī no citiem avotiem. Arī lēmums šajā situācijā Sižetā citēt trešās personas izteikumus, piesaucot tik nopietnu pārkāpumu kā seksuāls uzbrukums, nav pamatots, jo klausītājs tiek vedināts to saistīt ar Sūdzētāju. Pat tad, ja Sižeta mērķis būtu bijis vienīgi ieskicēt problēmsituācijas, ko rada kultūru atšķirības vai atkailināšanās

svešinieku klātbūtnē, tad bez pienācīgas faktu pārbaudes un apstiprinošas informācijas iegūšanas no citiem nesaistītiem avotiem, nebūtu korekti saukt vainoto personu vārdā.

[11] Ievērojot secināto, visi klātesošie Ētikas padomes locekļi balso, ka Sižetā IR pārkāpts Biedrības Ētikas kodeksa princips 4.6. Informācijas iegūšana un izmantošana, kas paredz gan pienācīgu faktu pārbaudi, gan kritisku attieksmi pret informācijas avotu.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā ir konstatēts Biedrības Ētikas kodeksa punkta 4.6. pārkāpums..
2. Lēmumu paziņot Sūdzētājam un Medijam.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.